VEGYIANYAG HÍRLEVÉL

LEVEGŐ MUNKACSOPORT - MTVSZ, 2008. FEBRUÁR

Kérjük, támogassa munkánkat adója 1 százalékával!

Levegő Munkacsoport: 18226254-2-42,
Magyar Természetvédők Szövetsége: 19014654-2-43

RENDSZERVÁLTÓ KÖRNYEZETVÉDELEM?

Környezetvédelmi probléma kapcsán először sikerült a civil véleményt megjeleníteni a hivatalos kínai médiában. Politikai eredmények is születtek.

LÁTHATATLAN NÖVÉNYVÉDŐ SZEREK

A Greenpeace felmérése szerint a világon használt növényvédő hatóanyagok több mint fele a jelenlegi technológia segítségével nem detektálható az élelmiszerekből.

EMBERTELEN NÖVÉNYVÉDELEM

Spanyol elemzések szerint, annak ellenére, hogy ismert az emberi szervezetbe került növényvédő szereknek a leukémia kialakulására kifejtett hatása, a tudomány képtelen pontosan meghatározni a szervezetben lejátszódó folyamatokat.

VESZÉLYES MUNKA A NŐVÉREKÉ

Amerikai felmérések szerint munkájuk során a nővérek jelentős egészségügyi kockázatnak vannak kitéve. Nem pusztán ők, de gyermekeik is gyakrabban szenvednek egészségkárosodást.

A SÜLTKRUMPLITÓL A MELLRÁKIG

A legújabb vizsgálati eredmények szerint a túl magas hőmérsékleten történő sütéskor képződő akrilamid rákkeltő hatású lehet. Ezt az öt évvel ezelőtt publikált információt azóta már kétszer cáfolták a kutatók.

RENDSZERVÁLTÓ KÖRNYEZETVÉDELEM?

Egy kínai vegyi anyag gyár a lakosság követeléseinek hatására módosította terveit. A délkelet kínai Xiamen festői kikötőjének védelme érdekében az eredeti tervekkel ellentétben a gyárat egy másik területre építik. A módosítást a beruházás környezeti hatásait bemutató decemberi lakossági meghallgatás után fogadták el.
A döntés mérföldkőnek számít a kínai környezetvédelem történetében, valamint az állampolgári jogok érvényesülésének területén is. Kínában az 1989-es Tienanmen téri demonstráció óta nem volt példa hasonlóan jelentős lakossági összefogásra.
Az eredeti tervek szerint az évi 800 ezer tonnányi, műanyagadalékként használt paraxilént előállító gyárat a település egy 100 ezer lakosú részébe építették volna, a lakott területektől mindössze 1500 méterre.
A vegyi üzem egészségügyi és környezeti kockázatairól tavaly márciusban esett szó először, amikor egy helyi vegyészprofesszor petíciót írt a Parlamentnek a vegyi üzem távolabb helyezése érdekében, azzal érvelve, hogy a gyártott anyag erősen mérgező, rákkeltő és magzatkárosító hatású lehet. Ezután a helyi lakosság békés tiltakozásba kezdett, melynek keretében 1 millió SMS-t küldött a hatóságoknak a beruházás leállítása érdekében.
A tavaly nyári híradások szerint a kínai környezetvédelmi ügynökség már akkor sem rendelkezett semmiféle jogi eszközzel a beruházás leállítására. A helyiek szerint egyetlen lehetőségként a polgári engedetlenség módszere maradt.
A tiltakozás eredményeként a polgármester felfüggesztette a beruházás előkészítését, a környezetvédelmi miniszter pedig arra kötelezte a céget, hogy hatásvizsgálatot végezzen, melynek része a lakosság tájékoztatása is. A település hivatalos honlapján hozták nyilvánosságra az elkészült hatásvizsgálat eredményeit, melyek több szempontból is elmarasztalták a beruházót.
A hatástanulmány és a lakossági egyeztetés eredményeként a gyárat egy környezetileg kevésbé problémás területen – várhatóan a szomszédos Zhangzhouban – fogják megépíteni.

(Nature)

LÁTHATATLAN NÖVÉNYVÉDŐ SZEREK

A Greenpeace német szervezete szerint a növényvédőszer-maradékok élelmiszerekben való jelenléte erősen alábecsült, mert a hatóanyagok több mint fele nem mutatható ki a jelenleg használható módszerekkel.
A Greenpeace tanulmánya szerint a világon használt mintegy 1350 növényvédő szer közül csak mintegy 600-félének megoldott a maradékvizsgálata. A felhasznált vegyszerek gyakran a terményen maradnak, majd az emberi szervezetbe jutva káros hatásúak lehetnek.
A környezetvédő szervezet ezért azon hatóanyagok felhasználásának és engedélyezésének leállítását követeli, melyek az ellenőrző vizsgálatok során láthatatlanok maradnak, és így észrevétlenül károsíthatják a fogyasztók szervezetét.
Az előző években a német hatóságok úgy engedélyezték 38 hatóanyag felhasználását, hogy azok közül 12 jelenlétét nem lehet jelenleg kimutatni. (Nem mellékes tény, hogy a legjobb növényvédőszer-maradék vizsgáló laboratóriumok Németországban vannak.)

Ilyen vizsgálhatatlan anyag például az őszi búza gyomirtására használt szulfoszulfuron, vagy az almában, őszibarackban és szőlőben is engedélyezett amitrol, amely a szervezetbe kerülve hormonális hatású lehet.. Az említett két gyomirtó hazánkban is felhasználható.
A Greenpeace arra kérte az élelmiszergyártókat, hogy bizonyosodjanak meg róla, alapanyagaik nem tartalmaznak ilyen anyagokat. A fogyasztóknak pedig azt ajánlja, hogy a mesterséges permetszereket nem használó ökológiai gazdálkodással előállított termékek fogyasztását részesítsék előnyben.
A tanulmány itt tölthető le (német nyelven).

(Greenpeace)

EMBERTELEN NÖVÉNYVÉDELEM

Azt a korábbi tapasztalatot, mely szerint a növényvédő szerek gyártásában dolgozók esetén lényegesen nagyobb a leukémiás betegségek kialakulásának esélye, most spanyol vizsgálati eredmények pontosították.
A kutatók 2 évtized (1984–2004) 14 vizsgálatának eredményeit összegezték, ezek alapján a megbetegedések kialakulási esélyének növekedését átlagosan 43 százalékosnak találták. Az egyes hatóanyagcsoportok hatását vizsgálva, annak ellenére, hogy minden esetben növekedett a betegség kialakulásának esélye, csak egy gyomirtószer-típusnál sikerült szignifikáns különbséget találni.
A kutatók az ismeretlen hatások miatt nélkülözhetetlennek tartják a további vizsgálatok és elemzések végzését.

(Environmental Research 106: 121–137)

VESZÉLYES MUNKA A NŐVÉREKÉ

A nővérek munkájuk során több száz féle gyógyszert adagolnak a betegeknek. Ezek a vegyi anyagok a szervezetre erős hatást gyakorolnak, előnyeik a betegre nézve meghaladják a mellékhatások kockázatát. A készítményeket adagoló nővérekre azonban mindez nem igaz. Munkájuk során a kezelt anyagok kis mennyiségben szervezetükbe kerülhetnek. További egészségügyi kockázatot jelentenek a kórházakban nagy mennyiségben használt erős fertőtlenítőszerek, altatógázok, illetve röntgenkészülékek.
Az amerikai Environmental Working Group (Környezetvédelmi Munkacsoport) és a Health Care Without Harm (Az Ártalmatlan Egészségügyért) környezetvédő civil szervezetek 1500 nővérre – és azok gyermekeire – kiterjedő online felmérése szerint az egészségügyben dolgozók munkájuk során számos egészségkárosító anyag hatásának vannak kitéve, melynek következtében a gyermekeiknél kialakuló idegrendszeri, daganatos megbetegedések kialakulásának esélye is igazolhatóan nagyobb.
A vizsgálatban a nővérek 11-féle, az egészségügyben használt kockázatos anyagnak való kitettségét elemezték. A felmérés szerint a kockázatos anyagokkal és röntgensugárzással gyakrabban érintkező nővérek gyakrabban szenvednek asztmától és daganatos megbetegedésektől, körükben nagyobb a vetélés és a születési rendellenességek kialakulásának esélye, gyermekeik esetében növekszik a váz- és izomrendszeri zavarok esélye.
A legalább 10 éven keresztül, heti rendszerességgel rák kezelésére használt gyógyszerekkel érintkező nővérek esetén 40 százalékkal gyakrabban alakulnak ki

daganatos megbetegedések. A röntgensugárzásnak gyakrabban kitett ápolók esetén a mellrák gyakorisága 20 százalékkal magasabb. Az asztma kialakulásának valószínűségét az erős tisztítószerek, illetve a latexkesztyűk gyakori használata 40–50 százalékkal növeli.
A megkérdezések alapján a különféle gyógyszerekkel, tisztítószerekkel terhességük alatt gyakrabban (legalább heti egy alkalommal) találkozó nővérek gyermekeinél 1,7–2 százalékkal magasabb a születési rendellenességek kialakulásának valószínűsége.
A gyermekek általában néhány ezrelékét érintő váz- és izomrendszeri zavarok gyakorisága 9,2 szeresére nőtt az altatógázok jelenlétében, terhesség alatt végzett munka esetén.
A munkájuk során röntgensugárzásnak kitett nővérek gyermekeinél (a nem terhelt munkatársak gyermekeihez képest) 36 százalékkal nagyobb valószínűséggel alakulnak ki daganatos megbetegedések.
Meg kell említeni, hogy a kutatás eredményei nem tekinthetőek bizonyító erejűnek, hiszen az önkéntesen a kérdőívet kitöltő résztvevők köre szabályozatlan volt, nem vették figyelembe az egyéb kockázati tényezők (például: életkor, dohányzás, lakóhely) jelenlétének gyakoriságát sem. Korábbi vizsgálatok alapján valószínűsíthető, hogy a megbetegedett résztvevők nagyobb gyakoriságúnak tüntetik fel az általuk kockázatosnak tartott anyagok jelenlét.

(Environmental Working Group)

A SÜLTKRUMPLITÓL A MELLRÁKIG

A Science Daily amerikai ismeretterjesztő honlapon már 5 éve megjelent egy cikk, mely szerint a különféle szénhidrátokban gazdag élelmiszerek (burgonya, gabonafélék) magas (120°C feletti) hőmérsékleten való sütésekor keletkező akrilamid hozzájárulhat a mellrák kialakulásához. Azóta már két alkalommal is cáfolták (esetenként közel 100 ezer nő bevonásával végzett kísérletek alapján), hogy a sütéskor képződő anyag érdemben hozzájárulna a megbetegedésekhez.
A legújabb dán kutatási eredmények azonban összefüggést mutattak ki a táplálkozási eredetű akrilamid-bevitel és a mellrák kialakulásának esélye között. A korábbiakkal ellentétben a dán felmérésben mindössze kétszer 374 nő vett részt (róluk már egy korábbi 5 éves vizsgálatból számos adat rendelkezésre állt), a csoport fele mellrákban szenvedett, míg a többiek egészségesek voltak.
A vérvizsgálatok alapján összefüggést tapasztaltak a mellrák kialakulása és a vér akrilamid-koncentrációja között (melyet a dohányzási szokások figyelembevételével korrigáltak, hogy az csak a táplálkozási eredetű mennyiséget mutassa). A mérések alapján az akrilamid jelenlétének tízszeres növekedése a mellrák kialakulásának esélyét kétszeresére növelte. A kutatók szerint épp tízszeres a szervezetbe kerülő akrilamid mennyiségének eltérése a legmagasabb és a legalacsonyabb bevitelű nők között.
Egy holland vizsgálat szerint a táplálkozási eredetű akrilamid növelheti a petefészekrák kialakulásának esélyét.
Egyik vizsgálat sem bizonyította egyértelműen az összefüggést az akrilamid élelmiszerekkel történő bevitele és a daganatos megbetegedések gyakorisága között, de felhívták a figyelmet a káros anyag jelentette kockázatokra, és a bevitel csökkentésének fontosságára.
Az egészségkárosító anyag a dohányzás során is nagy mennyiségben kerül az emberi szervezetbe, ezáltal is növelve a megbetegedés valószínűségét.

(Science Daily)

Kérjük, hogy a hírlevéllel kapcsolatos észrevételeit, illetve le- és feliratkozási szándékát a reach@levego.hu e-mail címen jelezze!

A vegyi anyag hírlevelet összeállította: Pál János

Készült a Levegő Munkacsoport és a Magyar Természetvédők Szövetsége vegyi anyag kampánya keretében.

Pál János (LMCS), Dragos Tibor (MTVSZ), Simon Gergely

A régebbi hírlevelek a www.levego.hu/vegyianyag címen érhetőek el.

A témában további hírek és információk találhatóak a Levegő Munkacsoport és a Magyar Természetvédők Szövetségének közös vegyi anyag honlapján: www.vegyireakcio.hu